

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 16. april 2013
Kontor: Budget- og planlægningskontoret
Sagsbeh: MDT
Sagsnr.: 2012-0259-0035
Dok.: 729356

Præsentation af output fra workshoppen om samarbejdsmodeller for beskæftigelses- og uddannelsesindsatsen over for indsatte

1. Workshoppen blev afholdt i **Vestre Fængsel den 21. marts 2013.**

I workshoppen deltog:

Rikke Freil Laulund, kontorchef i Justitsministeriet

Michael de Thurah, fuldmægtig i Justitsministeriet

Morten Bruun Petersen, chefkonsulent i Direktoratet for Kriminalforsorgen

Kristina Skovdal, specialkonsulent i Direktoratet for Kriminalforsorgen

Jan Aage Førde, socialfaglig konsulent i Direktoratet for Kriminalforsorgen

Leo Torp, specialkonsulent i Arbejdsmarkedsstyrelsen

Rasmus Nygaard, specialkonsulent i Arbejdsmarkedsstyrelsen

Susanne Kollerup, behandlingskonsulent i Københavns Fængsler

Søren Prasz, socialrådgiver i Københavns Fængsler

Dorthe Bayer, afdelingschef i Jobcenter København

Mehmet Karaman, beskæftigelseskonsulent i Jobcenter København

Lena Senger, socialfaglig konsulent i Esbjerg Kommune

Karin Egholm, projektleder på Hjemløsestrategien, Esbjerg Kommune

Thomas Land Christiansen, projektleder i Albertslund Kommune

Helle Riisberg, behandlingskonsulent ved Statsfængslet Sønder Omme

Birte Møberg, socialrådgiver og projektmedarbejder i JobUpdate

Betty Pedersen, stifter og indehaver af firmaet Jobcare

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

2. Workshopen blev indledt af fængselsinspektør for Københavns Fængsler, Peter Vesterheden, og herefter gik resten af formiddagen med oplæg fra deltagerne om erfaringerne fra arbejdet med køreplan for god løsladelse og projekterne JUVU og JobUpdate.

Eftermiddagen blev brugt på gruppearbejde, hvor deltagerne var inddelt i tre grupper. Gruppe 1 og 2 drøftede den beskæftigelses- og uddannelsesmæssige indsats over for indsatte på baggrund af erfaringer fra køreplan for god løsladelse og projekterne JUVU og JobUpdate. Gruppe 3 drøftede med udgangspunkt i køreplan for god løsladelse de mere overordnede strukturelle og lovgivningsmæssige barrierer for beskæftigelses- og uddannelsesindsatsen.

3. Output fra gruppe 1 og 2:

De to grupper har drøftet den beskæftigelses- og uddannelsesmæssige indsats over for indsatte på baggrund af erfaringer fra bl.a. køreplan for god løsladelse og projekt JUVU og JobUpdate.

Grupperne har peget på, at følgende hovedprincipper er centrale for en succesfuld indsats:

- De involverede myndigheder, navnlig kommuner og kriminalforsorgens institutioner, skal have forståelse af, at der er tale om et ”fælles projekt”.
- For at job- og uddannelsesplaner er effektive, skal de være konkrete og målrettede den unge/indsatte.
- Visitering og indsats skal opstartes tidligt i forløbet – også hvor der er tale om afsoning af lange domme. [Det bemærkes, at de særlige modtagelsesafsnit i fængslerne, som vil blive oprettet som en del af flerårsaftalen, skal understøtte dette].
- Den indsatte skal opleve, at ”systemet” står til rådighed, så snart den indsatte giver udtryk for, at vedkommende er motiveret til at indgå i udredning, behandling mv.
- Den personlige relation mellem sagsbehandler eller jobkonsulent og den indsatte er vigtig.

- Nogle deltagere finder det afgørende, at indsatsen bygger på frivillighed. Andre deltagere satte spørgsmålstejn ved, om dette princip skal gælde i alle dele af indsatsen.
- Udredning/afklaring skal baseres på et helhedssyn på den indsatte situation, og fokus skal være på den indsatte ressourcer, evner og muligheder frem for på, hvad vedkommende ikke kan.

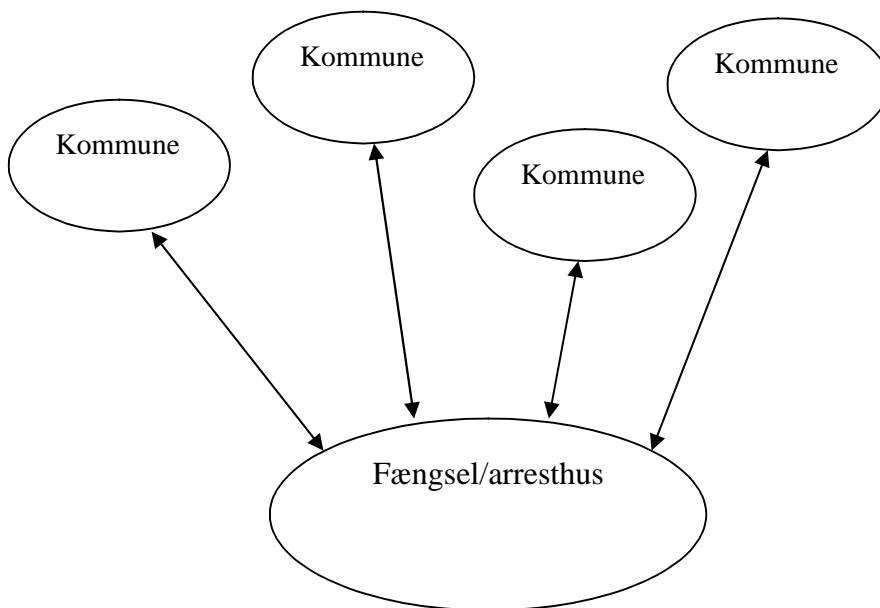
Grupperne har peget på, at følgende forudsætninger er centrale for en succesfuld indsats:

- Faste procedurer for samarbejdet mellem kriminalforsorgens institutioner og kommunerne – formalisering af samarbejdet. [Dette er i et vist omfang søgt opnået med de indgåede samarbejdsaftaler mellem kriminalforsorg og de enkelte kommuner. Aftalerne mv. er nu tilgængelige på kriminalforsorgens hjemmeside.]
- Der skal etableres team hos kommunerne med den fornødne viden og kompetencer. Kompetencerne skal vedligeholdes, bl.a. ved løbende undervisning i og fokus på anvendelse af køreplan for god løsladelse.
- Vidensdeling og informationsudveksling mellem de involverede myndigheder/aktører. F.eks. sker der ikke altid underretning af kommunerne om indsættelse eller overflytning til anden institution. Det vil være ønskeligt, hvis underretning skete automatisk, og at der på sigt blev etableret et fælles it-system for kommuner og kriminalforsorgens institutioner.
- De indsatte skal omfattes af beskæftigelseslovgivningen (f.eks. ændring af lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 2, så kriminelle og kriminalitetstruede bliver tilføjet som en ny, selvstændig målgruppe).
- Boligsituationen skal være afklaret ved løsladelse eller prøveløsladelse, ellers vil effekten af øvrige indsatser, herunder beskæftigelsesindsats, være meget begrænsede.
- Pligten for kriminalforsorgen til at udarbejde handleplaner skal udvides til også at gælde varetægtsfængslede (og ikke kun afsonere og tilsynsklienter).
- Der skal gennemføres trepartssamtaler med den indsatte, fængslets eller arresthusets sagsbehandler og kommunens jobkonsulent i forbindelse med afklaringsforløbet.

Gruppe 1 og 2 har herudover overvejet fordele og ulemper ved fire modeller for organiseringen af samarbejdet mellem landets 98 kommuner og kriminalforsorgens i alt ca. 60 institutioner omfattende åbne og lukkede fængsler, arresthuse og pensioner.

Model 1

I denne model er det den enkelte (opholds)kommune, der sammen med fængslet eller arresthuset varetager beskæftigelsesindsatsen. Dette svarer til, hvordan indsatsen de fleste steder foregår i dag.

Fordele:

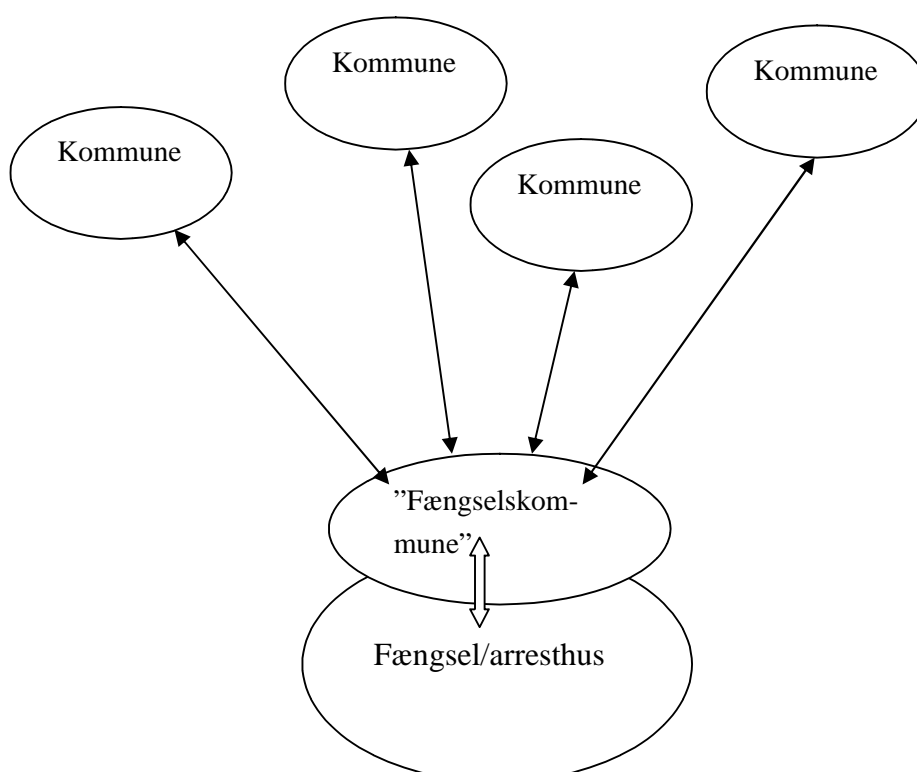
- Kræver ikke større strukturelle ændringer, idet det svarer til, hvordan det mange steder foregår i dag.
- Den enkelte kommune har (ofte) kendskab til den indsatte og lokalkendskab til beskæftigelsessituationen, og ansvaret fastholdes i den indsattes egen kommune.
- Mulighed for, at en påbegyndt beskæftigelsesindsats kan fortsætte under afsoningen.
- Modellen virker formentlig bedst for større kommuner, der har mange indsatte, og hvor volumen af sager gør, at der lettere kan etableres den fornødne kompetence og faste procedurer mv. i kommunen.

Ulemper:

- Set fra fængslet eller arresthusets side opleves en meget uensartet praksis fra kommune til kommune, og der er mange kontaktflader for fængslet at holde styr på, hvilket er ressourcekrævende.
- Set fra den indsattes synsvinkel kan det virke som en barriere, hvis det som følge af den geografiske afstand til hjemkommunen ikke er muligt at mødes med den kommunale jobkonsulent.
- Indsatte, der ikke kan få udgang eller kun får ledsaget udgang, kan have vanskeligheder ved at møde op i jobcentret.
- Ressourcekrævende for de kommuner, der ligger geografisk langt fra den pågældende institution, hvis den kommunale jobkonsulent skal deltage i møder mv. med den indsatte.
- Sagerne prioriteres forskelligt fra kommune til kommune

Model 2

I denne model er det den kommune, hvor fængslet eller arresthuset ligger ("fængselskommunen"), der varetager udarbejdelsen af job- og uddannelsesplan mv. for den indsatte på vegne af opholdskommunerne. Meningen er, at fængselskommunen skal have nogle jobkonsulenter, som har deres faste gang i fængslet eller arresthuset et antal dage om ugen – "Jobkonsulenter i fængslerne".

Fordele:

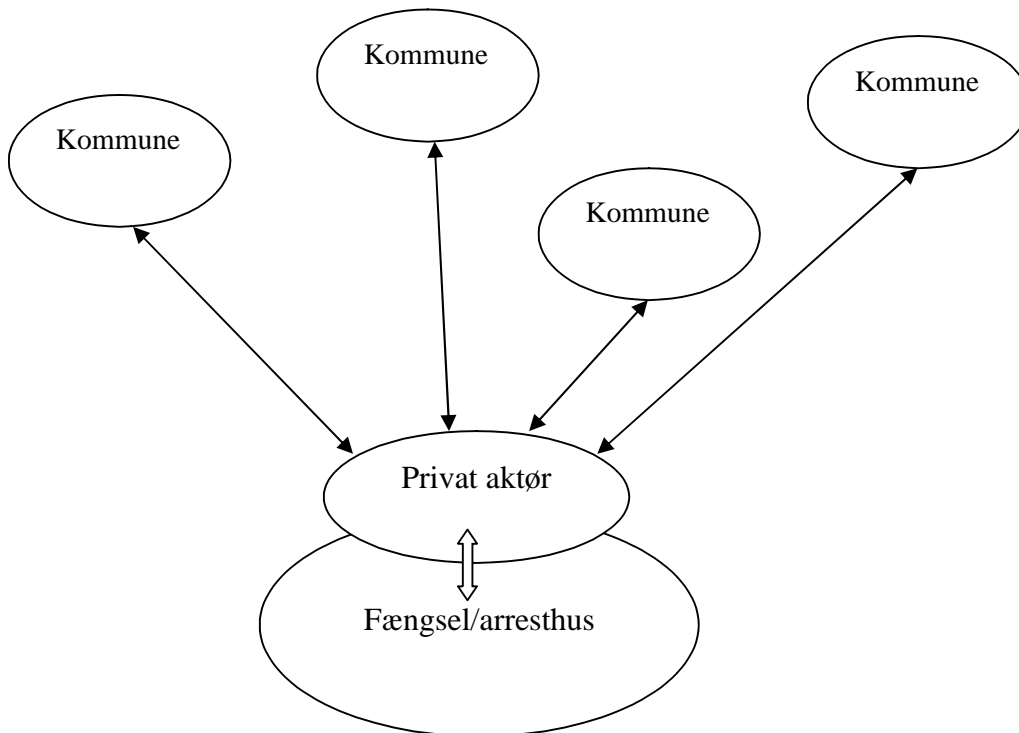
- Opbygning af stor kompetence i fængselskommunen.
- Ensartethed i sagsbehandlingen.
- Bedre mulighed for relationsopbygning og kontinuerlig kontakt mellem den indsatte og jobkonsulenten under afsoningen. De indsatte er ofte mere åbne over for kommunale myndighedspersoner, der ikke er en del af fængselspersonalet.
- Fængslet skal som udgangspunkt kun kommunikere med fængselskommunen, og den relativt enkle og overskuelige samarbejdsmodel må forventes at give en bedre ressourceudnyttelse, både for fængslerne og kommunerne.
- Fængselskommunen kender de rammer og regler, som opholdskommunerne er underlagt – ”den kommunale virkelighed”.
- Der spares rejsetid i forhold til, hvis kommunerne skal sende en jobkonsulent til fængslerne.

Ulemper:

- Der indskydes et ekstra led mellem den indsatte og vedkommendes egen kommune.
- Fængselskommunens jobkonsulenter kan mangle kendskab til lokale forhold i den indsattes egen kommune.
- Det kan være vanskeligt at få kommunerne til at etablere modellen, og der kan opstå problematikker i forhold til, at kommunerne ville kunne opfatte det som om, de afgiver noget af deres selvbestemmelse i forhold til denne type sager.

Model 3

I denne model varetages beskæftigelses- og uddannelsesindsatsen af en privat aktør på vegne af kommunerne (kendes fra projekt JobUpdate).

Fordele:

- Den indsatte møder en aktør, der ikke er fra "systemet" – neutral i forhold til den indsatte.
- Den private aktør har mulighed for at påvirke "fængselskulturen" og måden at tænke beskæftigelsesindsats i fængslet.
- Den private aktør har 100 pct. fokus på beskæftigelsesindsatsen.
- Mulighed for hyppigere/kontinuerlig kontakt mellem den indsatte og den private aktør i forhold til, hvis kommunerne skal sende en jobkonsulent til fængslerne.
- Der spares rejsetid i forhold til, hvis kommunerne skal sende en jobkonsulent til fængslerne.

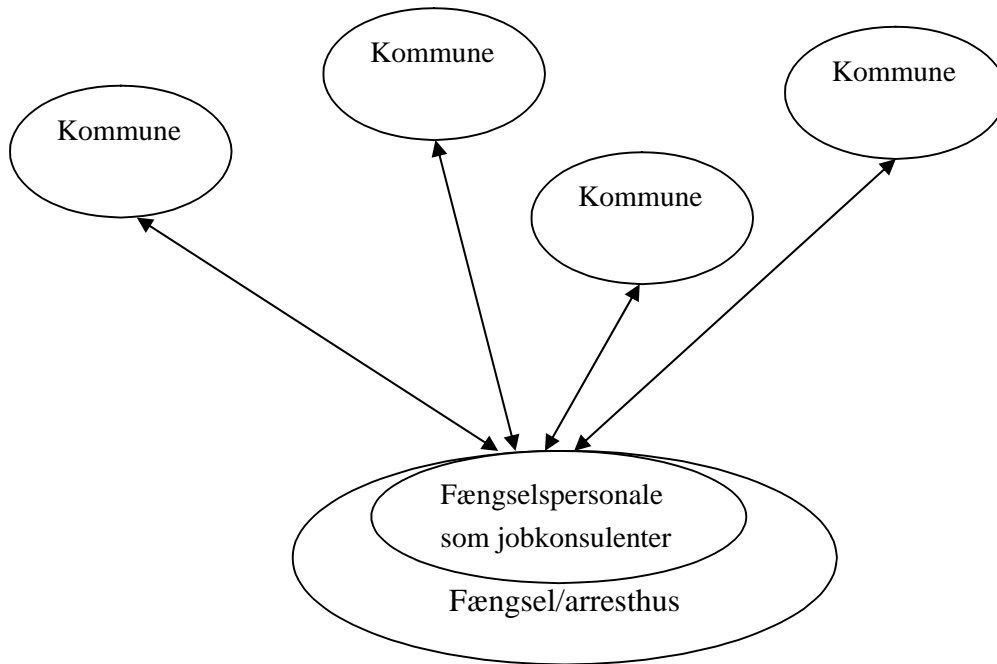
Ulemper

- Den private aktør har ingen myndighed og kan f.eks. ikke træffe afgørelser, der henhører under kommunerne.
- Det rejser nogle mere overordnede spørgsmål om, hvorvidt man ønsker en outsourcing på dette område.

- Der indskydes et ekstra led mellem den indsatte og vedkommendes egen kommune.

Model 4

I denne model varetages jobkonsulent-funktionen af personale ansat af fængslet eller arresthuset.

Fordele:

- Jobkonsulenten har et godt kendskab til forholdene og mulighederne under afsoning eller varetægtsfængsling.
- Mulighed for hyppigere/kontinuerlig kontakt mellem den indsatte og jobkonsulenten i forhold til, hvis kommunerne skal sende en jobkonsulent til fængslerne.
- Der spares rejsetid i forhold til, hvis kommunerne skal sende en jobkonsulent til fængslerne.

Ulemper:

- Risiko for, at stillingerne kan blive inddraget i fængslernes øvrige drift.
- Risiko for, at de indsatte vil være mindre tilbøjelige til at samarbejde med jobkonsulenten, fordi vedkommende opleves som en del af fængselspersonalet.

- Jobkonsulenterne kommer for langt væk fra den ”kommunale virkelighed” og mangler kendskab til lokale forhold i de enkelte kommuner.
- Det kan være vanskeligt at opretholde et højt fagligt niveau.

4. Output fra gruppe 3:

Denne gruppe har med udgangspunkt i køreplan for god løsladelse drøftet mere overordnede strukturelle og lovgivningsmæssige barrierer for beskæftigelses- og uddannelsesindsatsen og på den baggrund peget på følgende centrale udfordringer:

Udfordringer:

- Fængslerne tror eller forventer, at de kommunale jobcentre kan tilbyde den indsatte mere, end de rent faktisk kan.
- Allerede under varetægtsfængsling bør kommunerne forholde sig til den indsattes job- og uddannelsesplan. Det kan også få flere i fodlænkeordningen, fordi der derved tages hånd om vedkommendes beskæftigelsessituation.
- Afsonere og varetægtsfængslede skal være omfattet af beskæftigelseslovgivningen, og der skal ikke være forskel på, hvilke ydelser der kan opnås, uanset om man er indsat, i fodlænke eller ”uden for murerne”.
- Der skal være større kontinuitet i beskæftigelsesindsatsen inden, under og efter afsoning eller varetægtsfængsling.
- Der bør tænkes mere i etablering og samarbejde med virksomhedsnetværk, så der kan skabes en form for ”jobbørs”.
- Der er behov for større klarhed over, hvem der er handlekommune (og betalingskommune). Når en kommune tager handling over for den indsatte, risikerer kommunen meget hurtigt at blive betalingskommune.
- Etablering af et engageret og kompetent team i de enkelte kommuner. Teamet skal samtidig være den ene, fælles indgang for fængsler og arresthuse.
- Jobcentrene skal involveres i den indsattes handleplan før en prøveløsladelse.

- Der skal skabes mulighed for kommunal betaling for behandlingsmæssig udredning under afsoning, f.eks. psykiatrisk udredning ved speciallæge.
- Bedre adgang til udveksling/sammenkøring af persondata mellem kommuner og kriminalforsorgens institutioner.
- Afklaring af kontanthjælp bør kunne ske inden selve løsladelsen.